

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

46500

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın GÜRLEK** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

2020 yılında Suriye'nin Hasekê kentinden Avrupa'ya geçmeye çalıştığı belirtilen Hüseyin Muhammed, 2020 yılından 2026 yılına kadar uzanan süreçte ağır hak ihlalleri iddialarıyla gündeme gelen bir yargılamanın konusu olmuştur.

Kamuoyuna yansıyan bilgiler ile dosya kapsamındaki iddialara göre; Hüseyin Muhammed, 2020 yılında Avrupa'ya geçiş girişimi sırasında ÖSO tarafından yakalanmış, yaklaşık beş ay alıkonulmuş ve ailesinden alınan 5 bin dolar fidye karşılığında serbest bırakılmıştır.

2022 yılının Haziran ayında ise yeniden Avrupa'ya geçmeye çalışırken tekrar ÖSO tarafından yakalandığı, yaklaşık iki ay boyunca işkence ve kötü muameleye maruz bırakıldığı, ailesinden bu kez 10 bin dolar talep edildiği, ödeme yapılamaması üzerine ise "Türk askerlerini öldürdüğü" iddiasıyla Türkiye'ye teslim edildiği ifade edilmektedir. Hüseyin Muhammed, soruşturmanın temelini oluşturan ilk ifadelerinin ÖSO tarafından ölümle tehdit edilmesi ve işkence uygulanması sonucu alındığını beyan etmektedir.

Türkiye'de hakkında "örgüt üyeliği" ile "Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma" suçlamalarıyla dava açılmış; iddianamede YPG içerisinde "keskin nişancı" olduğu ve üç askerinin ölümünden sorumlu bulunduğu ileri sürülmüştür. Ancak dosyada yer alan iddiaların somut, maddi ve teknik delillerle desteklenmediği; suçlamaların büyük ölçüde kolluk beyanlarına ve çatışma ortamında düzenlenen tutanaklara dayandırıldığı ifade edilmektedir.

Yargılama sürecinde en dikkat çekici hususlardan biri yaş tespitine ilişkindir. Resmî doğum belgesi ve aile kayıtlarına göre Hüseyin Muhammed'in 2004 doğumlu olduğu ve isnat edilen olay tarihinde 15 yaşında bulunduğu belgelenmesine rağmen mahkeme yaş konusunda çelişkili bir değerlendirme yapmıştır. Mahkeme, sanığın 15 yaşında olduğunu kabul etmemiş; ancak 18 yaşından küçük olduğunu kabul ederek "suça sürüklenen çocuk" hükümlerini uygulamıştır. Buna rağmen üç asker yönünden ayrı ayrı 24 yıl hapis cezası ile "Devletin birliğini ve ülke

bütünlüğünü bozma" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilmiş, çocuk olması nedeniyle ağırlaştırılmış müebbet cezası müebbet hapis cezasına çevrilmiştir.

Yerel mahkemenin kararı istinaf tarafından onanmış, dosyanın temyiz incelemesini yapan Yargıtay ise yaş tespitine ilişkin raporlardaki çelişkileri dikkate alarak dosyayı bozmuş ve Adli Tıp Kurumu'ndan yeniden rapor alınmasına karar vermiştir.

Buna karşın Adli Tıp Kurumu'nun Hüseyin Muhammed'i fiziksel olarak muayene etmeden, yalnızca dosya ve dijital kayıtlar üzerinden değerlendirme yaptığı; buna rağmen "suç tarihi itibarıyla kesin yaş tespiti yapılamadığı" yönünde rapor düzenlediği belirtilmektedir. Avukatların, yaş tespitinin bilimsel yöntemlerle yapılması ve Suriye'deki resmî makamlarla yazışma gerçekleştirilmesi yönündeki taleplerinin ise reddedildiği ifade edilmektedir.

Bunun yanında avukatlar, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla Genelkurmay Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı'ndan iddia edilen olaylara ilişkin bilgi ve belge istenmesini talep etmiş; ancak bu talepler de mahkeme tarafından kabul edilmemiştir. Böylece hem yaş tespitine ilişkin resmî belgelerin doğrulanmasına hem de isnat edilen fiillerin doğruluğunun araştırılmasına yönelik talepler karşılanmamıştır.

Son olarak, 2 Temmuz 2026 tarihinde görülen karar duruşmasında mahkeme, Hüseyin Muhammed'in 18 yaşından küçük olduğunu kabul etmiş; daha önce verilen üç kez 24 yıl hapis cezası ile müebbet hapis cezasını takdiri indirim uygulayarak dört kez 20 yıl hapis cezasına hükmetmiştir. Buna karşın mahkeme, doğum belgeleri doğrultusunda bilimsel yaş tespitine gidilmesi, Suriye'deki resmî kurumlarla yazışma yapılması ve Türkiye'deki ilgili kamu kurumlarından olaya ilişkin bilgi ve belge istenmesi yönündeki talepleri yine reddetmiştir.

Dosyada ortaya çıkan bu süreç; işkence yasağı, çocuk hakları, adil yargılanma hakkı ve etkili soruşturma yükümlülüğü bakımından ciddi hukuki tartışmaları beraberinde getirmektedir.

İlk olarak, Türkiye'nin yargılama yetkisinin kapsamı uluslararası hukuk bakımından tartışmalıdır. İddiaya konu fiillerin Türkiye sınırları dışında gerçekleştiği ve yargı yetkisinin hangi hukuki temele dayandırıldığı hususu kamuoyu bakımından açıklığa kavuşturulmuş değildir.

İkinci olarak, mahkûmiyet kararının somut, maddi ve teknik deliller yerine büyük ölçüde kolluk beyanları ve tartışmalı ifade içeriklerine dayanması, ceza muhakemesinin temel ilkelerinden olan "şüpheden sanık yararlanır" ilkesinin uygulanıp uygulanmadığı konusunda ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Üçüncü olarak, işkence ve kötü muamele altında alındığı iddia edilen ifadelerin delil olarak kullanılması; Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi ve Anayasa'nın işkence yasağına ilişkin hükümleri bakımından ciddi hak ihlali iddialarını gündeme getirmektedir.

Dördüncü olarak, resmî doğum belgelerine rağmen yaş tespitinin bilimsel yöntemlerle kesinleştirilmemesi, Adli Tıp Kurumu'nun fiziksel muayene yapmaksızın rapor düzenlemesi ve çocuğun üstün yararı ilkesinin gözetilmediği yönündeki iddialar, çocuk adalet sisteminin temel ilkeleri bakımından ayrıca değerlendirilmesi gereken hususlar olarak öne çıkmaktadır.

Son olarak, maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasına katkı sağlayabilecek bilgi ve belgelerin ilgili kurumlardan istenmemesi, Suriye makamlarıyla resmî yazışma yapılmaması ve savunma makamının bu yöndeki taleplerinin reddedilmesi; ceza muhakemesinin temel ilkelerinden biri olan etkili ve eksiksiz araştırma yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediği konusunda ciddi kuşklar doğurmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Hüseyin Muhammed hakkında yürütülen soruşturma ve kovuşturma sürecinde, işkence ve kötü muamele altında alındığı iddia edilen ifadelerin doğruluğunun araştırılması amacıyla herhangi bir idari veya adli inceleme başlatılmış mıdır? Başlatılmış ise sonucu ne olmuştur?
2. İşkence altında alındığı iddia edilen ifadelerin delil olarak kullanılmasının, Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi karşısındaki hukuki dayanağı nedir?
3. Resmî doğum belgesi ve aile kayıtlarında olay tarihinde 15 yaşında olduğu görülen Hüseyin Muhammed hakkında, neden doğrudan fiziksel muayene yapmaksızın Adli Tıp Kurumu tarafından dosya üzerinden yaş değerlendirmesi yapılmıştır? Bu uygulama hangi bilimsel ve hukuki gerekçeye dayanmaktadır?
4. Mahkemenin Hüseyin Muhammed'in 18 yaşından küçük olduğunu kabul etmesine rağmen, doğum belgelerinde belirtilen yaşı tespit için Suriye'deki resmî makamlarla yazışma yapılması yönündeki talepler neden reddedilmiştir?
5. Avukatların, Genelkurmay Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı'ndan iddia edilen eylemlere ilişkin kayıt ve bilgi istenmesi yönündeki taleplerinin reddedilme gerekçesi nedir? Maddi gerçeğin ortaya çıkarılması bakımından bu kurumların bilgi ve belgelerine neden başvurulmamıştır?
6. İddianamede yer alan, Hüseyin Muhammed'in "keskin nişancı" olduğu ve üç askerin ölümünden sorumlu bulunduğu iddiaları hangi somut, maddi ve teknik delillerle desteklenmektedir? Bu iddiaları doğrulayan balistik, olay yeri inceleme, otopsi, görüntü kaydı veya benzeri objektif deliller mevcut mudur?
7. 2 Temmuz 2026 tarihinde verilen kararda, üç kez 24 yıl hapis ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının takdiri indirim uygulanarak dört kez 20 yıl hapis cezasına çevrilmesinin hukuki gerekçesi nedir? Mahkemenin sanığın çocuk olduğunu kabul etmesi, cezanın belirlenmesinde hangi ölçütler çerçevesinde değerlendirilmiştir?
8. Türkiye'de son beş yıl içerisinde, Suriye'den Türkiye'ye getirildikten sonra yargılanan kaç çocuk hakkında "Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma" veya benzeri suçlardan dava açılmıştır? Bu çocuklardan kaç mahkûm edilmiş, kaç beraat etmiştir?
9. Bakanlığınız, çatışma bölgelerinden Türkiye'ye getirilen çocukların yargılanmasında çocuğun üstün yararı ilkesi, çocuk adalet sistemi ve uluslararası çocuk hakları

standartlarının eksiksiz uygulanmasını sağlamak amacıyla herhangi bir özel politika veya denetim mekanizması yürütmekte midir?

- 10.** Hüseyin Muhammed dosyasında ortaya çıkan işkence iddiaları, yaş tespitine ilişkin çelişkiler, somut delil eksikliği ve araştırılmayan talepler dikkate alındığında, Bakanlığınız tarafından adil yargılanma hakkının ihlal edilip edilmediğine ilişkin herhangi bir inceleme veya teftiş başlatılması planlanmakta mıdır?